

สำเนา

○ คำพิพากษา

(ต. ๑๘)

คดีหมายเลขดำที่ ๑๔/๒๕๖๐

คดีหมายเลขแดงที่ ๕๘/๒๕๖๐

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองเชียงใหม่

วันที่ ๒๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { นายอานนท์ น้าภา ผู้ฟ้องคดี
กรรมราชทัณฑ์ ที่ ๑
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางเชียงราย ที่ ๒
หัวหน้างานเยี่ยมญาติ เรือนจำกลางเชียงราย ที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่ง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความตามใบอนุญาตให้เป็นทนายความเลขที่ ๑๖๑๑/๒๕๕๑ และได้รับเป็นทนายความให้กับนายสมิคร ████████ ผู้ต้องขัง ซึ่งต้องโทษอยู่ที่เรือนจำกลางเชียงราย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ขอเข้าพบนายสมิครต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการขอให้ศาลจังหวัดทหารบกเชียงรายพิจารณาคดีใหม่ติดตามอาการป่วยทางจิตเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งตามกฎหมาย และแจ้งเรื่องขอรับพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบ โดยให้เหตุผลว่าคดีสิ้นสุดเด็ดขาดแล้วเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ว่า อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่มีข้อเท็จจริงและเหตุผลเพียงพอที่จะหักล้างหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่ง จึงให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นการห้ามไม่ให้ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิที่จะให้คำปรึกษากับนายสมัครเป็นการเฉพาะตัวตามมาตรา ๘ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นสิทธิที่ได้รับรองไว้ตามมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ประกอบกับข้อ ๑๔ (๓) ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยไม่อาจทำหน้าที่เกี่ยวกับการขอรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ การขอให้ทุเลาการบังคับให้จำคุกไว้ก่อน และการขอรับพระราชทานอภัยโทษเฉพาะรายให้กับนายสมัคร โดยผู้ฟ้องคดีขคิดค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายต่อสิทธิที่จะปรึกษากับนายสมัครเป็นการเฉพาะตัว และการไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีตามใบแต่งตั้งนายความ เป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

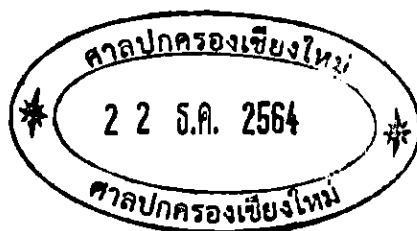
๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมัคร ████████ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือด่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่ให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี

๒. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมัคร ████████ ผู้ต้องขังเรือนจำกลางเชียงใหม่ หากไม่ปฏิบัติตาม ขอให้เอาคำพิพากษาของศาลเป็นการแสดงเจตนาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

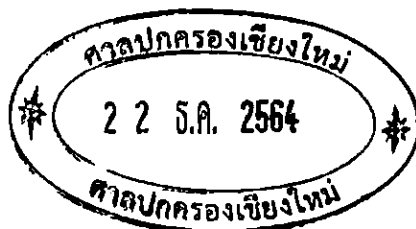
๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จ

๔. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันหรือแทนกันออกกฎหมายหรือระเบียบหรือแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามออกคำสั่งที่มีวัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบอาชีพนายความ และ ████████ ได้ยื่นคำขอพบนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร ████████ ในเรือนจำกลางเชียงใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานเยี่ยมญาติ ได้ดำเนินการตรวจสอบคำร้องและข้อมูลทะเบียนประวัติของผู้ต้องขังปรากฏว่า คำร้องของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวมีข้อความระบุแต่เพียงว่า ประสงค์ขอพบผู้ต้องขังเพื่อปรึกษาอรรถคดีตามมาตรา ๑๑๒ เท่านั้น โดยไม่ได้ระบุในคำร้องขอพบและไม่ได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับหรือไม่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นนายความของผู้ต้องขังแล้วหรือไม่ หรือผู้ฟ้องคดีได้รับคำแนะนำหรือติดต่อจากบุคคลใดที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในกระบวนการพิจารณาคดีหรือเพื่อให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการขอพิจารณาคดีใหม่ หรือติดตามอาการป่วยทางจิตของผู้ต้องขังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งตามกฎหมายหรือเพื่อขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย และเพื่อแสวงหา

เอกสารที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากหากทนายความรายใดที่ผู้ต้องขังได้แต่งตั้งและคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว ทนายความรายนั้นต้องยื่นคำร้องขอพบผู้ต้องขังตามแบบคำร้องที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด พร้อมแนบสำเนาใบแต่งตั้งทนายความที่ศาลประทับไว้ในส่วนคดีให้เป็นทนายความของผู้ต้องขังประกอบคำร้องดังกล่าว ซึ่งเรือนจำที่ได้รับคำร้องจะต้องแจ้งข้อความตามคำร้องให้ผู้ต้องขังได้ทราบ เพื่อให้ผู้ต้องขังแจ้งความประสงค์และเหตุผลว่าจะพบทนายความนั้นหรือไม่ อีกทั้งทนายความที่จะเข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังได้ จะต้องเป็นทนายความเฉพาะที่ผู้ต้องขังต้องการพบเท่านั้น ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยหากผู้ฟ้องคดีได้รับและแจ้งข้อความดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบ จะได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบ เพื่อใช้ดุลยพินิจในการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีพบผู้ต้องขัง ตามข้อบังคับดังกล่าวต่อไป และจากระบบข้อมูลทะเบียนประวัติของนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร ปรากฏว่า ศาลจังหวัดทหารบกเชียงราย คดีดำที่ [REDACTED] คดีแดงที่ [REDACTED] ได้ออกหมายแจ้งโทษเด็ดขาด ที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ พิพากษาให้จำคุกนายสมัคร มีกำหนด ๕ ปี ปรับ ๕๐ บาท ในคดีความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้าย พระมหากษัตริย์ พระราชินี และฐานพาอาวุธไปในทางสาธารณะหรือหมู่บ้าน โดยไม่มีเหตุอันสมควร และคดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ นายสมัครจึงมีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาด ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ และไม่ได้มีสถานะเป็นผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือไต่สวนมูลฟ้อง หรือผู้ต้องขังในคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลที่ทนายความสามารถเข้าพบผู้ต้องขังเกี่ยวกับคดีได้ ตามข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของข้อบังคับดังกล่าว จึงไม่มีเหตุที่จะให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบผู้ต้องขังเพื่อแต่งตั้งทนายความในการแก้ต่างหรือปรึกษาคดีในคดีนี้ได้ อีกทั้ง ไม่ได้เป็นกรณีที่ทนายความประสงค์จะขอเข้าพบผู้ต้องขังซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา คดีแพ่งหรือคดีปกครอง และไม่ใช้กรณีมีเหตุพิเศษอันเกี่ยวข้องกับการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นใหม่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจพิจารณาอนุญาตให้ทนายความพบผู้ต้องขังได้ ตามข้อ ๑๕ วรรคสาม และข้อ ๑๗ ของข้อบังคับดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและ [REDACTED] พบนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร และได้แจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อรับทราบ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบผู้ต้องขังเกี่ยวกับคดี จึงเป็นไปตามข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ แต่หากได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเรือนจำเพื่อกิจธุระ หรือเยี่ยมผู้ต้องขัง หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นก็ติดต้องปฏิบัติตามข้อบังคับที่อธิบดีได้ตั้งและประกาศไว้ ตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นจิตแพทย์ หรือผู้มีวิชาชีพและความสามารถ

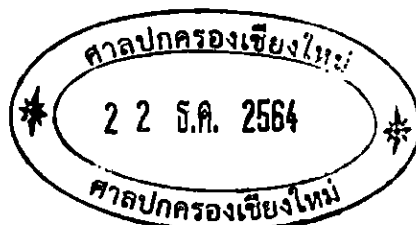

เฉพาะในด้านนี้โดยตรง จึงไม่อาจอ้างเหตุติดตามอาการป่วยทางจิตของผู้ต้องขังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งตามกฎหมายได้ การขอพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย ตามมาตรา ๒๕๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อคดีถึงที่สุดแล้วผู้มีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ขอรับพระราชทานอภัยโทษ คือ ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษ หรือผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อง ได้แก่ บิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย บุตร หลาน พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น ซึ่งไม่รวมถึงทนายความ นักโทษเด็ดขาดชายสมัครได้ให้การรับสารภาพต่อศาลว่าได้กระทำความผิดจริงตามฟ้องทุกข้อหาและศาลจังหวัดทหารบกเชียงใหม่ได้มีคำพิพากษา คดีแดงที่ [REDACTED] ซึ่งถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ แล้ว จึงไม่มีเหตุที่จะให้รื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ นักโทษเด็ดขาดชายสมัครมีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายราชทัณฑ์ ไม่ได้มีสถานะเป็นผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา หรือเป็นจำเลยในคดี ซึ่งถูกควบคุมหรือยังมีสิทธิพบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัวได้ ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงไม่สามารถใช้สิทธิดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความของนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร จึงไม่มีสิทธิเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะได้บัญญัติให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อจากบุคคลภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทนายความ ตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ ภายใต้ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยข้อ ๖ ได้กำหนดให้อธิบดีกรมราชทัณฑ์รักษาการและให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับดังกล่าว ทั้งนี้ ในการขอพบนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความจักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ด้วย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๑ ได้กำหนดให้เรือนจำจัดสถานที่ให้ผู้ต้องขังได้พบและปรึกษากับทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัวได้ตามที่กำหนดในระเบียบกรมราชทัณฑ์ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ในทุกประเด็นตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ และได้มีหนังสือเรือนจำกลางเชียงใหม่ ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๕๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ดังนั้น คำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความพบนักโทษเด็ดขาดชายสมัครเป็นไปตามข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขัง และการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นข้อบังคับที่ใช้บังคับขณะเกิดเหตุ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่เป็นการกระทำ

ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีโดยผิดกฎหมาย หรือเป็นการโต้แย้งสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะให้คำปรึกษากับ นักโทษเด็ดขาดชายสมัครเป็นการเฉพาะตัว อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และยังเป็นกรเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายต่อ สิทธิกรณีการขอหรือฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ การขอทุเลาการบังคับให้จำคุกไว้ก่อน และการขอรับพระราชทานอภัยโทษเฉพาะราย เป็นคำกล่าวอ้างที่เลื่อนลอยไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดใกล้เคียงเกินกว่าเหตุ ซึ่งการกำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหายจะต้องกระทำตามควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งละเมิดเท่านั้น อีกทั้งนักโทษเด็ดขาดชายสมัครได้รับพระราชทานอภัยโทษ และได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ แล้ว

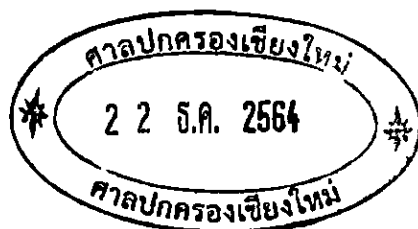
ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า สิทธิของผู้ฟ้องคดีในฐานะทนายความที่จะพบหรือปรึกษากับนักโทษเด็ดขาดชายสมัคร ████████ ผู้ต้องขังที่เรือนจำกลางเชียงใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๐ (๗) ประกอบด้วยมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘ ถือว่าเป็นสิทธิที่ไม่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดของสิทธิตามกฎหมาย เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดแจ้ง ประกอบกับนิยามของคำว่า “จำเลย” ตามมาตรา ๒ (๓) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดเพียงแต่ระยะเวลาเริ่มต้นของการเป็นจำเลย กล่าวคือ เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลไว้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น โดยมีได้มีการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอนของสถานะการเป็นจำเลยว่าสิ้นสุดลงในขั้นตอนตามกระบวนการยุติธรรมใด รวมถึงนิยามของคำว่า “ผู้ต้องขัง” ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๗๙ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นได้กำหนดให้ทั้งนักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง คนฝาก มีสถานะเป็นผู้ต้องขังทั้งหมด โดยไม่มีการแยกความแตกต่างหรือการสิ้นสุดสิทธิในการได้รับการติดต่อจากทนายความของผู้ต้องขังไว้แตกต่างกันแต่อย่างใด เนื่องจากมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๗๙ ได้กำหนดเป็นหลักทั่วไปว่าผู้ต้องขังทั้งหมดมีสิทธิได้พบหรือปรึกษาทนายความตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะทนายความจึงมีสิทธิเข้าพบและให้การปรึกษากับนักโทษเด็ดขาดชายสมัครเป็นการเฉพาะตัวได้ตามกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามตีความกฎหมายต่าง ๆ ว่า สิทธิของผู้ฟ้องคดีในฐานะทนายความย่อมสิ้นสุดลงเมื่อนักโทษเด็ดขาดชายสมัครมีสถานะเป็นนักโทษเด็ดขาดตามคำพิพากษาของศาลจึงเป็นการตีความกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิของบุคคลอย่างเลื่อนลอยและปราศจากฐานทางข้อกฎหมาย ในการขอพบผู้ต้องขังผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามองค์ประกอบทางกฎหมายทุกประการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ แล้ว กล่าวคือ (๑) ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความมีใบอนุญาตว่าความ

ถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ (๒) นักโทษเด็ดขาดชายสมัครได้แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็น
 หนายความถูกต้องตามกฎหมายแล้ว (๓) นักโทษเด็ดขาดชายสมัครมิได้แสดงเจตนาไม่ยินยอมให้
 ผู้ฟ้องคดีเข้าพบแต่อย่างใด และ (๔) ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอเข้าพบผู้ต้องขังตามแบบที่ผู้ถูกฟ้องคดี
 ที่ ๑ กำหนด ซึ่งในแบบที่กำหนดไม่มีช่องให้ผู้ฟ้องคดีต้องให้ข้อเท็จจริงในส่วนที่เกี่ยวกับเหตุผลใน
 การเข้าพบผู้ต้องขังแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามใช้ดุลยพินิจตัดสินใจออกคำสั่งไม่
 อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะหนายความเข้าพบกับนายสมัคร ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางเชียงราย
 จึงถือเป็นการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามตีความกฎหมายว่า
 มีอำนาจที่จะออกคำสั่งปฏิเสธสิทธิของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้ดุลยพินิจที่ผิดพลาดในการตีความ
 กฎหมายอย่างร้ายแรง เนื่องจากหากพิจารณาข้อ ๑๓ ถึงข้อ ๑๗ ของข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วย
 การเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการทำงานกับ
 เรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ จนสิ้นกระแสความแล้วจะเห็นได้ว่า กฎหมายเพียงแต่กำหนดรูปแบบ
 การใช้สิทธิของหนายความในการเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังที่มีสถานะเป็นจำเลยในคดีอาญาด้วยกัน
 ๒ รูปแบบเท่านั้น คือ รูปแบบแรก กรณีที่หนายความซึ่งผู้ต้องขังได้แต่งตั้งเป็นหนายความแล้ว
 การที่หนายความจะเข้าพบผู้ต้องขังได้จะต้องยื่นใบแต่งตั้งหนายความพร้อมคำร้อง และหาก
 ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงครบองค์ประกอบ หนายความย่อมมีสิทธิเข้าพบผู้ต้องขัง ซึ่งผู้ฟ้องคดี
 ได้ดำเนินการตามขั้นตอนจนครบถ้วนแล้ว จึงมีสิทธิเข้าพบนักโทษเด็ดขาดชายสมัครในฐานะ
 หนายความได้ และรูปแบบที่สอง กรณีที่หนายความซึ่งผู้ต้องขังยังมีได้แต่งตั้งเป็นหนายความ
 ในกรณีเช่นนี้หนายความไม่ต้องยื่นใบแต่งตั้งหนายความประกอบคำร้องขอเข้าพบผู้ต้องขัง
 โดยผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจตัดสินใจออกคำสั่งอนุญาตให้เข้าพบผู้ต้องหาเป็นกรณีพิเศษได้
 แต่จะต้องปรากฏว่าหนายความดังกล่าวมีเหตุทางกฎหมาย เช่น เพื่อดำเนินการแต่งตั้งหนายความ
 การถอนตัวของหนายความ การเสียชีวิตของหนายความ หรือการรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นใหม่อย่างใด
 อย่างหนึ่งเท่านั้น โดยกฎหมายกำหนดให้นำขั้นตอนทั้งสองรูปแบบมาใช้บังคับกับกรณีที่หนายความ
 จะเข้าพบผู้ต้องขังที่มีฐานะเป็นผู้เสียหาย (หรือคำเรียกตามกฎหมายอื่นว่าโจทก์ในคดีแพ่งหรือ
 คดีอาญา และผู้ฟ้องคดีในคดีปกครอง) เพื่อแต่งตั้งเป็นหนายความในการใช้สิทธิดำเนินการ
 ทางคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง แทนผู้ต้องขังตามกฎหมายด้วย หาใช่เรื่องเดียวกันกับที่
 ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอ้างมาเป็นเหตุในการออกคำสั่งไม่อนุญาตแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การเพิ่มเติมโดยขอยืนยันตามคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม
 ศาลออกนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ โดยได้รับฟัง
 สรุปรายข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็น
 หนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ
 และคำให้การเพิ่มเติมแล้ว

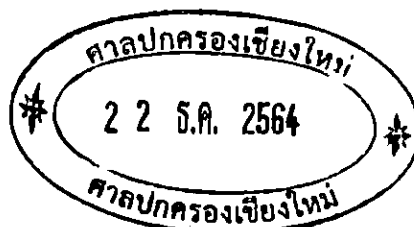

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนายความตามใบอนุญาตให้เป็นนายความ เลขที่ ████████ ได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ขอพบนายสมักร ████████ ผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำกลางเชียงราย และในวันเดียวกันนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานเยี่ยมญาติได้มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบผู้ต้องขังดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่า นายสมักรเป็นนักโทษเด็ดขาดตามคำพิพากษาศาลจังหวัดทหารบกเชียงราย คดีดำที่ ████████ คดีแดงที่ ████████ และคดีดังกล่าวได้ถึงที่สุดเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือไม่ระบุวันที่ เดือนกันยายน ๒๕๕๙ อุตธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ ต่อมาในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครอง นายสมักรผู้ต้องขังในเรือนจำกลางเชียงรายได้รับพระราชทานอภัยโทษและได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ แล้ว

ศาลได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้องประกอบ ด้วยแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมักร ████████ ผู้ต้องขังซึ่งต้องโทษอยู่ในเรือนจำกลางเชียงราย ตามคำร้อง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่ให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเพียงใด

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น บัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ วรรคสอง บัญญัติว่า กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย วรรคสาม บัญญัติว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณี

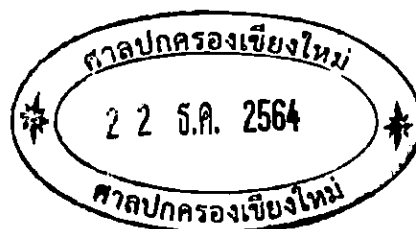

การปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๗/๑ บัญญัติว่า ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาซึ่งถูกควบคุมหรือขังมีสิทธิแจ้งหรือขอให้เจ้าพนักงานแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาไว้วางใจทราบถึงการถูกจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมในโอกาสแรกและให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาที่มีสิทธิดังต่อไปนี้ด้วย (๑) พบและปรึกษาผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว ... มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า นับแต่เวลาที่ยื่นฟ้องแล้ว จำเลยมีสิทธิดังต่อไปนี้ (๑) ... (๓) ปรึกษาทนายความหรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความเป็นการเฉพาะตัว ... พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ มาตรา ๗ บัญญัติว่า บุคคลภายนอกซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าในเรือนจำ เพื่อกิจธุระก็ดี เยี่ยมผู้ต้องขังก็ดี เพื่อประโยชน์อย่างอื่นก็ดี จักต้องปฏิบัติตามข้อบังคับซึ่งอธิบดีได้ตั้งและประกาศไว้โดยเปิดเผย มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า ให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อจากบุคคลภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทนายความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ภายใต้ข้อบังคับที่อธิบดีวางไว้ ประกอบกับข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่มีผลใช้บังคับในขณะมีเหตุข้อพิพาท ข้อ ๑๓ กำหนดว่า ทนายความที่จะขอพบผู้ต้องขังจะต้องเป็นทนายความที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ และจะเข้าเยี่ยมหรือติดต่อกับผู้ต้องขังได้เฉพาะทนายความที่ผู้ต้องขังต้องการพบเท่านั้น ข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ทนายความจะต้องยื่นคำร้องขอพบผู้ต้องขังตามแบบคำร้องที่กรมราชทัณฑ์กำหนด วรรคสอง กำหนดว่า เรือนจำที่ได้รับคำร้องให้แจ้งผู้ต้องขังได้ทราบข้อความตามคำร้อง เพื่อแจ้งความประสงค์และเหตุผลว่าจะพบทนายความนั้นหรือไม่ วรรคสาม กำหนดว่า เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการเรือนจำมีความเห็นในคำร้องเป็นประการใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งความเห็นหรือคำสั่งนั้น ให้ทนายความลงลายมือชื่อรับทราบด้วย ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ทนายความรายใดที่จะขอเข้าพบผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการสอบสวนหรือไต่สวนมูลฟ้อง ให้ทนายความรายนั้นยื่นสำเนาใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความเพื่อเป็นหลักฐานประกอบคำร้องขอพบผู้ต้องขังภายในเรื่องจำด้วย วรรคสอง กำหนดว่า สำหรับทนายความรายใดที่ผู้ต้องขังได้แต่งตั้งและคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลแล้ว ทนายความรายนั้นต้องยื่นสำเนาใบแต่งตั้งทนายความที่ศาลประทับรับไว้ในสำนวนคดีให้เป็นทนายความของผู้ต้องขัง ประกอบคำร้องขอพบผู้ต้องขังภายในเรื่องจำด้วย เว้นแต่เป็นกรณีที่ผู้ต้องขังยังไม่แต่งตั้งทนายความ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีมีเหตุพิเศษอันเกี่ยวข้องกับการแต่งตั้ง

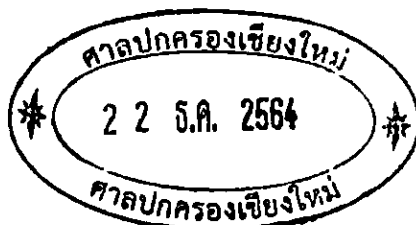
ทนายความ การถอนตัวของทนายความ การเสียชีวิตของทนายความ หรือการรื้อฟื้นคดีอาญา ขึ้นใหม่ ผู้บัญชาการเรือนจำอาจพิจารณาอนุญาตให้ทนายความเข้าพบผู้ต้องขังโดยไม่ต้องมี ใบแต่งตั้งทนายความหรือใบแต่งตั้งทนายความที่ศาลประทับไว้ในส่วนคดีให้เป็นทนายความ ของผู้ต้องขังนั้นมาแสดงก็ได้ ข้อ ๑๗ กำหนดว่า ทนายความที่ประสงค์จะขอเข้าพบผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีอาญา คดีแพ่ง หรือคดีปกครอง ให้ทนายความผู้นั้นดำเนินการตามข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ โดยอนุโลม

เมื่อได้พิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่มีผลใช้บังคับ ในขณะที่เหตุข้อพิพาท ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้งสองฉบับได้รับรองและให้ความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิและเสรีภาพ อันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน แม้บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้กระทำความผิดและถูกจำกัดเสรีภาพในระหว่างถูกคุมขังจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็มีอาจถูกกระทำการใด ๆ อันเป็นการลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลงได้ สิทธิได้รับการเยี่ยมจากญาติหรือพบทนายความของผู้ต้องขัง จึงถือเป็นหลักสำคัญประการหนึ่ง ที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขังที่พึงได้รับตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวของผู้ต้องขังจึงไม่อาจจะกระทำได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนั้นกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้ คดีนี้เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายสมัคร [REDACTED] เป็นนักโทษเด็ดขาด ต้องโทษตามคำพิพากษาศาลจังหวัดทหารบกเชียงราย คดีดำที่ [REDACTED] คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] และคดีถึงที่สุดแล้ว โดยถูกคุมขัง อยู่ในเรือนจำกลางเชียงราย นายสมัครจึงมีสถานะเป็นผู้ต้องขัง การปฏิบัติต่อบุคคลในสถานะ ของผู้ต้องขังย่อมถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในบางประการ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ที่กฎหมายกำหนด และโดยที่ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยมการติดต่อของบุคคลภายนอก ต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่มีผลใช้บังคับ ในขณะที่เหตุข้อพิพาท ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๗/๑ และมาตรา ๘ อันเป็นบทกฎหมายที่มีบทบัญญัติสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๐ และมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดขั้นตอน กรณียทนายความเข้าพบผู้ต้องขังเกี่ยวกับคดี โดยกำหนดให้ทนายความที่จะขอพบผู้ต้องขัง ต้องเป็นทนายความที่ได้รับใบอนุญาตให้เป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความ และต้องเป็นทนายความที่ผู้ต้องขังต้องการพบเท่านั้น โดยให้ยื่นคำร้องตามแบบที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

กำหนดและให้เรือนจำที่ได้รับคำสั่งผู้ต้องขังได้ทราบเพื่อแจ้งความประสงค์และเหตุผลว่าจะพบทนายความนั้น หรือไม่ เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการเรือนจำมีความเห็นในคำสั่งเป็นประการใดแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งให้ทนายความรับทราบ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความตามใบอนุญาตให้เป็นทนายความ เลขที่ [REDACTED] ได้ยื่นคำสั่ง ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ขอเข้าพบนายสมัครผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำกลาง เชียงราย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้างานเยี่ยมญาติ กลับมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบผู้ต้องขังในวันเดียวกันนั้น โดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงในชั้นการพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีการแจ้งให้นายสมัครผู้ต้องขังรับทราบตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๔ ของข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการเยี่ยม การติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือไม่ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวจึงเป็นการกีดกันผู้ต้องขังไม่ให้ได้รับสิทธิในการเยี่ยมหรือพบทนายความ อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับรองและคุ้มครอง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ อีกทั้ง ในการพิจารณาคำร้องขอพบผู้ต้องขังของผู้ฟ้องคดี หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีข้อสงสัยในคุณสมบัติของผู้ฟ้องคดีว่า เป็นทนายความที่ได้รับใบอนุญาต ให้เป็นทนายความตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็มีอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมโดยไม่จำเป็นต้องผูกพันกับคำขอ หรือพยานหลักฐานของผู้ฟ้องคดีก่อนที่จะมีการวินิจฉัยสั่งการตามที่มาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับมีคำสั่งไม่อนุญาตในทันที ซึ่งเป็นการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมัคร ผู้ต้องขัง จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และยังเป็นกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ด้วย แต่อย่างไรก็ดี เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองว่า นายสมัครผู้ต้องขังได้รับพระราชทานอภัยโทษและได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ แล้ว กรณีนี้ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ ที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมัคร ผู้ต้องขัง ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ด่วนมาก ที่ ยธ ๐๗๓๖/๕๔๘๘ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่ให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี อีกต่อไป

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอ้างว่า เนื่องจากนายสมัครเป็นนักโทษเด็ดขาดตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดทหารบกเชียงรายซึ่งคดีถึงที่สุดแล้ว จึงพิจารณาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าพบนายสมัคร นั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาแล้วว่า นายสมัครมีสถานะเป็นผู้ต้องขังที่ได้รับความคุ้มครอง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ดังนั้น นายสมัครซึ่งมีสถานะเป็นผู้ต้องขังไม่ว่าจะเป็น นักโทษเด็ดขาดที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด หรืออยู่ระหว่างการสอบสวนหรือได้สวนมูลฟ้อง หรือผู้ต้องขังที่อยู่ในคดีระหว่างการพิจารณาของศาล ย่อมต้องได้รับสิทธิที่จะได้รับการเยี่ยม จากญาติหรือพบทนายความ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้ให้การรับรองและคุ้มครอง ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่อาจรับฟังได้

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องรับผิดชอบใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควร แก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายสมัครผู้ต้องขังที่ผู้ฟ้องคดี ยื่นคำร้องขอเข้าพบได้รับพระราชทานอภัยโทษและได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมายื่นฟ้องทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ ต่อศาลปกครอง เพียง ๑๑ วัน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับความเสียหายที่ ผู้ฟ้องคดีได้รับมาในคำฟ้อง เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดจากกรณีดังกล่าว กรณีจึงยังไม่สมควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

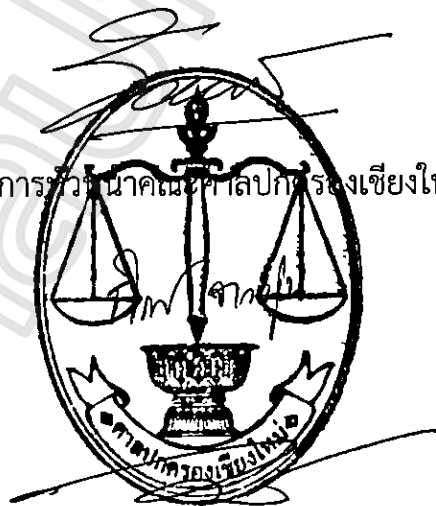
พิพากษายกฟ้อง

นายวัชรชัย อารยรุ่งโรจน์
ตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่
ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่งตุลาการ

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นางสาวกิริณี จาระนูน
ตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่

นางสาววรรณอนงค์ ไชยมลลา
ตุลาการศาลปกครองเชียงใหม่

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายเชวงศิลป์ สุวรรณจินดา

